

SOKFÉLE.

18. Szám. Béts. Martius 1-ső napján. 1833

Emlékeztető Jegyzetek.

Februárius.

27. Febr. — 1772. Bétsben rendkívüli meleg az első hónapokban, Jan. 18.-kán a' hévmérő már 4 gr. feljebb állott az O-nál, ma pedig a' 13 állott. — 1814. Napoleon Troyesből Arcis-sur-Aube felé siet Blücher után, mert meg akarja hátúlról támadni. De Schwarzenberg éppen most nyomúl előre, 's megütközik Bar-sur-Aube térein. Oudinot 's Gerard hátrálnak Troyes felé. Macdonald kinek elősapatja már már Chatillont látja, tsak gyors 's erőltetett futás által mentheti meg osztályát.

28. Febr. — 1814. Mig Napoleon Blüchert üzi, Schwarzenberg Troyes bevételére készül. Hessen Homburgot 's Bianchit Dijonba küldi, hogy az egyesült had bal oldalát 's hátát Augereau támadási ellen fedjék. — 1828. Az Angolok a' Levanti tengerben elfoglalják Garabusát a' Korsárok fészkrét.

Martius.

1. Mart. — 1731. A' Duna jege megindul, 's Budán nagy áradást okoz. — 1814. N. B. elbízza magát az utolsó kedvezmények miatt, nem elégszik meg Frantzia Ország régi határával, azt akarja, hogy a' Rajnáig 's az Alpesig terjedjenek; mostoha fiának Olasz Ország, testvéreinek pedig kárpótlék jusson. N. B. megérkezik reggel Ferte-Gaucherban 's tudósítást kap, hogy a' Poroszok megállítottak. Reményli, hogy elérheti őket, 's hogy egy eldöntő ütközet által jobb fordulást adhat dolgainak; de estve látja már, hogy az egész porosz had a' Marne túlsó partján van, hogy a' hidak elvannak szedve.

A' Boszszúállás határt nem esmér.

Ha szerentséd a' boldogság poltzára emelt, vigyázz mind magadra mind tselekedeteidre. A' legalább való komor fellegekkel boríthatja el boldogságod tiszta egét, mert mint a' fennséghen álló büszke területű tölgyek

Toldalék a' M. Kurírhoz.

leg többet szenvednek a' borús idő viharjaitól; úgy azok állapotja is, kiknek hatalma ezerekre terjed, nem mindég a' legkellemetesebb. — Ha alattvalóid míveletlenek, ha a' babonaság és tudatlanság sűrű homályai közt nevedtek — ha rabszolgák, akkor igaz hívségre számot ne tarts. — Terheld bár száz zárral nyugvó termednek ajtaját, oszlasd bár az éj borzasztó homályát lámpád pislogó világával, tsukd bár be káprázó szemeid a' fagyaló félelem rém képei előtt — ha az emberiség szent törvényeit meg vetve, mások betsületét 's szerentséjét lábaddal tapodtad: a' boszszúállás rém Istene még az idő mohait mosolyogva tekintő kösziklán is keresztül tör, eléri ő verőfényben is bús áldozatját — és szörnyen boszszúlja meg azt, a' mit feled ellen vétettél!!!

E' tanításra int Don Riviero dúzs Spanyolnak szomorú esete Majorka szigetén, mely a' Történet évkönyvében véres betűkkel van bevésve. Száz meg száz fekete szolgák telyesíték remegve parantsit, meszsze kiterjedő földjei hájlón virultak a' meleg éghajlat áldásától, 's szerentse koszorújában egy fejlő ró'sát képeze gyönyörű nője, két szelid gyermeknek anyja. — De a' szerentse halmozott ajándéki többször fajúltá teszik a' szívet, mint sem jobbítanak. Riviero szemlátomást keményebb és kegyetlenebb lön rabszolgái eránt, kik véres verejtekjekkel szerzek azon fényt, melyben tündökle, számkivettetett az igazság, legkisebb hibának önkényes kegyetlenség vala díjja, 's mint egy terhes felhő száz villámot rejtve kebelében borong a' virágos tájon, úgy függött önkényes uralkodása remegő alattvalóin. — Egy Batista nevű rabszolgát kegyesebb tekintetre méltata, ki magát elbíztaban egy tsekély hibát követett el. Komer gondolatjai iszonyú haragra lobbanták Rivierót, — addig ostoroztatá míg

vére patakként folyt, 's hideg vérrel nézte a' kínos vonaglásokot; nem lágyíthaták meg esengő jajjai sem, mellyek a' résztvevő községnek szánó könyűivel vegyültek, 's Batista félhóltan termébe vitetett; de ifjú kora győzött a' leverő fájdalmakon, 's hosszas kínok után felgyógyula. — Riviero nem sokat ügyelt rabszolgái nevelésére, a' vallás szelid oktatásai mellőztettek, 's mi tsuda, ha Batista, hitünk legerősebb alapját „*önnön ellenséginket szeretni*“ még tsak nem is sejtve, — egyedül bosszút 's vért szomjúhozék? — Azomban ő, az egész község bámulására hiven folytatá, mint az előtt Urának parantsit, melly a' kegyetlenek kegyesebb tekintetét néki viszont megszerzé, — 's egyszersmind a' kedvező alkalmat is, szörnyű szándéka véghez vite- lére. — Riviero az előtt familiájával a' faluban lakott volt egy pompás házban, melyhez a' rabszolgák ter- mei hozzá valának kaptsolva, de most már vára egy a' habzó tengerből kinyúló kösziklán tündöklött, meg- vetve a' századok mohait. — A' rózsálló hajnal már oszlatá az éjj bolygó fellegeit, midőn Riviero a' rop- pant erdőkkel körülsetülő hegyekre vadászni indula, ifjú nője az alatt szelid gyermekeivel a' várba vonódott, szemeit a' tenger sima tükre'n legeltetni, hová Batis- tán kívül egy hív rableány is követé, — ezt a' fekete szörnyeteg egy parants ürügye alatt el tudá onnan tá- voztatni, kinek elmente után felhúzta a' lógó hidat, hogy minden bejutást végképp elzárjon. Öröm moso- lyok közt sieté már most a' vár mohosúlt ormára. „Siess keresd fel Uradat — menydörgé a' menő Rab- leány után — mond meg néki, hogy a' véres bosszú napja itt van, hadd jöjjön a' szörnyeteg, lássa mint jutalmazom kegyetlenségét.“ Bosszút lehelve rohan ekkor a' terembe, hol Riviero nője, kínos halálát nem sejtve, szelid gyermekeivel enyelgett. Mint egy sérült

Oroszlán martalékára, úgy rohant a' szerentsétlenre, 's öszve kötözvén kezeit előmlött hajfürtjeinél fogva húrtzoló a' vár ormozatjáig maga után. A' Nő segédért esengő jajjaira számtalan sokaság tódúl a' tenger partjához, 's a' rableánytól feltaláltatott Riviero halványan 's remegve rohan előre. — Ah! mely tekintet! éppen most húzza ki veresellő törét a' haldokló Nő kebléből, lángzó szemeivel a' sokaság közzé pillant, mellyek a' kétségbe eső Rivieron akadnak fel „szeretnéd Batistád vérig ostoroztatni?“ szólla tajtékzó szájjal. „Nézd Zsarnok miként boszszúl egy rabszolga. Nődet fiaidj követéndik.“ — Az atyai szeretet érzékei fel rezzentik Riviero rideg tagjait, 's halavány ábrázattal térdeire hull „Batista — rebeg — mindenre a' mi szent esküszöm, hogy borzasztó tettedet el felejttem, — vedd élted, vedd mindenem, tsak gyermekeimnek kegyelmezz.“ — „Boszszúm felele a' szeretsen, még egy áldozatot óhajt és tsak véred folyásával enyhülénd, — vágd le jobb füledet 's megeleégsem, ha pedig vonakodsz, akkor gyermekid a' tenger hullám sirjába szállándanak.“ — Riviero térden állva esedez kegyelmet, 's a' tódúlt sokaság véle együtt; de a' szeretsen kinyújtja nagyobb gyermeke után kezeit 's készül a' vár ormozatjáról rettentő le vetéséhez; megretten erre a' szerentsétlen atya. „Nézd kegyetlen vérem folyását“ rebeg — 's fülét le vágja. De alig esett meg a' fájdalmas metszés, már vad katzajjal gunyólja Urának tettét; egy puskát nyújtának ezek közt Rivieronak 's a' rettenetesre dühösen emeli fel azt, de abban a' pillantatban átkarolja Batista a' két ártatlant, 's kebléhez szorítván, a' kösziklán meg rontsolt tagokkal zuhan a' tengerbe. — Mint mikor feljajdul a' haragos tenger, 's a' komorúlt időnek dühöngő fergetegi üvöltve futnak keresztül a' hegyek vadonjain: akként sikolta fel a'

zajgó és tóduló sokaság; míg Riviero a' leverő fájdalmak sullyától elnyomattatva aléltan rogyott le; — tsak későn eszméle fel, de nyugalma örökre el távozott, ártatlan nője, kedves gyermekei, a' rettenetes Batista képzete, borzasztó rémként lebegtek előtte. Őt esztendeig szenvedett még az élet zajtengerében, míg a' megjobbúltal az örök gondviselés, ditsőült kedveseit a' halál által ismét látni engedé.

Sujánszky Antal.

E m l é k k ö n y v.

Hasonló ez egy gyönyörű kertben való sétáláshoz, Különféle virágok bájolják az embert, ki meg — meg áll, tsendes eszméletbe merül; a' virágok mind egyike egy barátira, egy barátnéra emlékezteti, 's ezek által az időre, mellyről azt mondja Kisfaludy: „Van egy idő az ember életében — az életnek nyiló tavasza! — mellyben a' magából kidagadó fiatal szív, 's a' szárnyára kelő fiatal lélek, a' földön, 's a' nyomorultt valóságon fellyül emelkedvén, érzeményeit 's gondolatjait a' lehetőség' és képzeletek' tündéres országában hordozza: az embernek legboldogabb ideje! — mellynek szép, ámbár hiú, 's soha bé nem tellyesedhető reményeit, a' megérett megokosultt ember, a' legtürethetőbb valóságért, 's a' legigazabb böltsességért is gyakran örömet vissza tserélné.

T s u d á l a t o s a g y a r.

Éjszak Amerikában, *Starke* nevű Grófságban, — a' múlt esztendő nyár közepe táján, két rendkívül való nagyságú agyar ásatott ki, mellyek közzül egyikének hossza, 9. lábnyi, és 6. ujnyi, — áltmerője pedig 8. lábnyi vala. Egynek felemelésére két ember kívánta-

tott meg: külső része erős, és kemény, mint az elefánt tsont, de belsejét, az idő rozsdája, már porhanyóssá változtatta. Egy motsárban találtatott mintegy két lábnyi mélységnyire a' föld alatt, és sokat hasonlított ahoz az agyarhoz, mellyet hajdan *Bone Lickben* találtak. Ha az ezen két agyarral együtt talált tsontokból itelni lehet, akkor az az egykor élt állat, hosszára legalább is 60. magasságára 22. és szélességére 12. lábnyi lehetett: e' szerént — ha még most élne, nagyságára nézve annyival haladná meg a' mammothot (legnagyobb állati tsont, melly valaha Németországban találtatott) mint az elefánt, — az ökröt.

Farsang utóljára.

Fuss kárnevál — jön a' pap,
 Fuß — szűnj palatzk, pohár szűnj
 Tsengni, 's kulats kotyogni; —
 Tréfák, borok, szerelmek,
 Bál kis tündéri tsitt már. —
 Sok mámoros Gavallér,
 Sok sápadt artzu Dáma
 Alig pilátsol úgy is. —
 Sok a' beteg zseb, erszény —
 Sok lyán szívet füzétek
 Rab-szíjjatokra, — tsitt, tsitt. —
 Goromba hangu böögő
 Siket szavú fagót — szív
 Vidító klárinét — síp,
 Réztorkú trombiták, és
 Dörömbülő dobok tsitt.
 Templomba minden — a' pap —
 Kongó harang — az óltár
 Imádkozásra hívnak. —

Hanem borok, 's szerelmek
 Kedves tündéri — még ti
 Maradjatok; — ti lárma
 Nélkül is tudtok édes
 Örömbé részesíteni.
 Garázda kárnevál — bál —
 Ketten pakoljatok tsak.
 Kantsók 's szelid szerelmek
 Kellő tündéri, rátok
 Szorúlunk böjtben is még —
 Imádkozás után is. —
 Bizonytalan mikor jön
 Hozzánk el a' komor gond —
 'S a' szív kesergető bú, —
 Sokszor soká maradnak
 Nálunk, — de hogy ha kantsók
 Tréfás tündéri köztünk
 Mulattok, őket úgy ki-
 Dözsöljük a' szobánkból. —
 Ti is pitzin szerelmek
 Maradjatok mi nálunk,
 A' barna fürtű ifjút
 A' ró'sa artzu lyánka,
 'S a' ró'sa artzu lyánkát
 A' szőke fürtű ifjú —
 A' böjt imái közt is
 Feltudja ám hevíteni.
 Nem válik ám el a' vér
 Vizzé azért, hogy a' böjt
 Kosztunk olajra fogta;
 A' szép ajk — artzi kellem
 Tsak szép ha böjtölünk is:
 'S ki húnnya bé szemét, ha
 A' szép leánka rá néz?

Én nem — de más sem — óh! hát
 Ti is vélem szerelmek
 Maradjatok mi nálunk. —
 Sok kedvetelt menyetskék,
 Kik a' Hymen bilintsét
 Olly boldog érzetek közt
 Vevék fel, — áh! ha tűntök
 Kétségbe esve sírnak, —
 Szép édenek körültek
 Elhervad, menyiny helyett gyászt
 Gyötrő pokolt ölelnek —
 'S nélkületek nyakokra
 Hymen vas járma szálla. —
 De a' hol kis szerelemkék
 Enyelgve megmaradtok,
 Királyi páltza ott a'-
 Koldús bot — a' szegénynek
 Üres gunyhója kintstár. —
 Nem sír ott semmi bánat,
 A' földi menyiny tavaszsa
 Sírig virágzik ottan. —
 No hát borok, szerelmek
 Tündéri — még ti nálunk
 Maradjatok, ti lárma
 Nélkül is tudtok édes
 Örömbe részesíteni, —
 Garázda Kárnevál, Bál
 Ketten pakoljatok tsak. Angyán Mihály.

Rejtett szó.

Ha ígének veszel szemed a' kehelyem
 Míg élsz ember addig nints nékem más helyem
 Ha meghalsz, magamban érhetővé válok
 Mivel addig vájnak a' bennem mázskálók
 Míg nem azzá lészek, hol tsak annyit adnak
 Néked 's mindeneknek, hogy nyugodni hagynak.

Megfejtés a' 17. számban: Tányér.